DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
5. Sınıf · Sosyal Bilgiler · 10. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Yaşadığımız İlde Meydana Gelebilecek Afetlerin (Deprem, Sel, Heyelan, Orman Yangını, Çığ) Etkilerini Azaltmaya Yönelik Önlemler ve Afet Bilinci

SB.5.2.3: Yaşadığı ilin coğrafi özelliklerine bağlı olarak meydana gelebilecek deprem, sel, heyelan, çığ ve orman yangını gibi afetleri ve nedenlerini belirleyebilme · SB.5.2.3: Afetlerin can ve mal kaybı üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için afet öncesinde, sırasında ve sonrasında alınması gereken önlemleri açıklayabilme · SB.5.2.3: Yaşadığı ilde afet bilincini geliştirmeye yönelik bir farkındalık etkinliği fikrini planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarıyla eyleme dönüştürebilme

HATIRLAYALIM

- İllerimizin coğrafi yapısına göre fay hatlarında deprem, aşırı yağışlı dere yataklarında sel, eğimli ve killi yamaçlarda (Karadeniz) heyelan, kar yağışlı dik dağlarda (Doğu Anadolu) çığ ve yazları sıcak-kurak kıyılarda (Akdeniz-Ege) orman yangını riski görülür.
- Afet öncesinde binalar sağlam zemine yapılmalı, evdeki yüksek dolaplar duvara sabitlenmeli, Aile Afet Planı ile Afet ve Acil Durum Çantası (su, kuru gıda, ilk yardım, fener, düdük, pil) hazırlanmalı ve toplanma alanı öğrenilmelidir.
- Deprem sırasında panik yapmadan sağlam bir eşya yanında ÇÖK - KAPAN - TUTUN hareketi yapılır, asansör ve balkonlardan uzak durulur; sarsıntı bitince elektrik, su ve gaz vanaları kapatılarak toplanma alanına gidilir.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütunda verilen afet türlerini ve kurumları sağ sütundaki önlem veya görevleriyle eşleştiriniz.

☐ 1. Heyelan (Toprak kayması)

☐ 2. Çığ afeti

☐ 3. AFAD

☐ 4. Türk Kızılayı

a) Afetzedelere çadır (barınma), battaniye, sıcak yemek, kuru gıda ve kan yardımı ulaştırmak

b) Dik ve yağışlı yamaçlara istinat duvarı yapmak, su drenaj kanalı açmak ve yamaç eteklerine ev yapmamak

c) Afet öncesinde risk azaltma eğitimlerini, afet anında ise arama-kurtarma çalışmalarını koordine etmek

d) Kar biriken dik dağ yamaçlarına çığ perdeleri kurmak, ağaçlandırma yapmak ve gürültüden kaçınmak

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Türkiye il özellik kartlarında dört farklı ilimizin coğrafi durumu verilmiştir. Hangi ilimizde karşısında yazılan afetin görülme riski coğrafi

(A) 1. Kart (Rize): Bol yağışlı ve dik killi yamaçlar — Heyelan ve sel riski

(B) 2. Kart (Hakkâri): Yüksek, dik ve yoğun kar yağışlı dağlar — Çığ riski

(C) 3. Kart (Konya): Düz ve kurak iç ova arazisi — Tsunami ve kıyı taşkını riski

(D) 4. Kart (Muğla): Yazları sıcak, kurak ve kızılçam ormanlı — Orman yangını riski

3 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki dört afet bilinci davranışını inceleyerek bu davranışın depremin hangi aşamasında (Afet Öncesi / Afet Sırası / Afet Sonrası) yapılması gerektiğini ve

Yapılan Doğru Davranış	Uygulama Zamanı	Temel Amacı
1. Dolapları L-demirle sabitlemek	Afet Öncesi	
2. Çök - Kapan - Tutun yapmak		
3. Gaz ve elektrik vanasını kapatmak		
4. Afet ve acil durum çantası hazırlamak		

4 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Afet türleri, korunma önlemleri ve acil durum kurallarıyla ilgili yargıların doğru olanlarına D, yanlış olanlarına Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Dere yataklarının doldurularak yerleşime açılması, şiddetli yağışlarda sel ve taşkınların yıkıcı etkisini artırır.	☐	☐
Deprem sarsıntısı devam ederken binadan en hızlı şekilde çıkmak için hemen asansöre binilmelidir.	☐	☐
Orman yangınlarının büyük çoğunluğu piknik ateşi, anız yakma ve cam kırıkları gibi insan ihmallerinden kaynaklanır.	☐	☐
Herhangi bir yangın, sel veya acil durumda yardım çağırmak için tek numara olan 112 Acil Çağrı Merkezi aranır.	☐	☐
Afet sonrasında tanıdıklarımızla uzun sesli telefon görüşmeleri yapmak kurtarma ekiplerinin iletişimini kolaylaştırır.	☐	☐

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.

5 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerde boş bırakılan yerleri kutudaki uygun kavramlarla tamamlayınız.

istinat | asansör | toplanma | altı | afet

1. Deprem ve sel gibi doğa olaylarının can ve mal kaybına yol açmaması için toplumda _____ bilinci geliştirilmelidir.
2. Sarsıntı bittikten sonra mahalle sakinlerinin güvenli biçimde bir araya geldiği açık yerlere _____ alanı denir.
3. Dik ve yağışlı yamaçlarda toprağın kaymasını önlemek amacıyla yamacın alt kısmına sağlam _____ duvarı örülür.
4. Afet çantasındaki su, kuru gıda, ilaç ve pillerin son kullanma tarihleri her _____ ayda bir kontrol edilerek yenilenmelidir.

6 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Afet ve Acil Durum Çantası hazırlık kartında dört farklı malzeme grubu verilmiştir. Acil bir tahliye sonrasında ilk 72 saat hayatta kalmak için hangi gruptaki

A) 1. Grup: İçme suyu ve bozulmayan yüksek enerjili kuru gıdalar

B) 2. Grup: İlk yardım çantası, sürekli kullanılan ilaçlar ve hijyen ürünleri

C) 3. Grup: El feneri, düdük, pilli radyo ve yedek piller

D) 4. Grup: Cam vazo, porselen yemek takımı ve ağır ansiklopediler

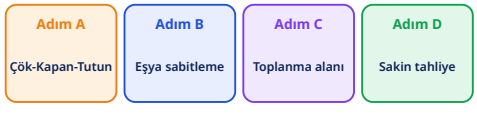
7 KISA CEVAP

Görseldeki iki doğa olayı kartını («Heyelan» ve «Erozyon») inceleyerek bu iki olayın oluşum hızı ve gerçekleştiği arazi özellikleri

8 SIRALAMA

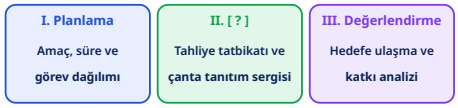
Görselde okulda ders işlenirken deprem meydana geldiğinde yapılması gereken doğru davranışlar karışık verilmiştir. Güvenli davranış sırasına göre

- [ ] Sarsıntı başladığı anda paniğe kapılmadan sıraların yanında ÇÖK - KAPAN - TUTUN pozisyonu alarak başı korumak
- [ ] Sarsıntı tamamen durduktan sonra öğretmen yönlendirmesiyle asansör kullanmadan merdivenlerden sakin adımlarla çıkmak
- [ ] Okul bahçesindeki güvenli toplanma alanında sınıfça yoklama yapılması ve resmi uyarıların beklenmesi
- [ ] Önceden yapılan hazırlıkla sınıftaki kitaplık ve pano gibi devrilebilecek eşyaların duvara sabitlenmiş olması

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görselde 5. sınıf öğrencilerinin okullarında yürüttüğü «Afet Bilinci Farkındalık Etkinliği»nin üç aşaması verilmiştir. Öğrencilerin deprem tahliye tatbikatını ve afet çantası sergisini

A) Uygulama (Eyleme dönüştürme) aşaması

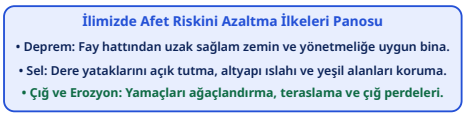
B) Ön hazırlık ve konu seçimi aşaması

C) Sonuçları değerlendirme aşaması

D) Görev dağılımı ve süre belirleme aşaması

10 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki «İlimizde Afet Riskini Azaltma Raporu» panosunda yer alan maddeler incelendiğinde aşağıdaki çıkarımlardan hangisine **ulaşılamaz?**

A) Binaların alüvyonlu yumuşak ovalar yerine sağlam zeminlere yapılması deprem hasarını azaltır.

B) Dere yataklarının doğal akışının korunması ve mazgalların temizlenmesi sel riskini düşürür.

C) Doğa olaylarının ne zaman gerçekleşeceği bilinse bile hiçbir önlem can kaybını azaltamaz.

D) Yamaçların ağaçlandırılması hem erozyonu hem de çığ ve sel tehlikesini önlemede etkilidir.

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle "yer kabuğundaki fay hatlarının kırılmasıyla meydana gelen ve ülkemizde en sık görülen

Enkaz altında sesimizi kurtarma ekiplerine az enerjiyle duyurmak için kullanılan araç ☐☐☐☐☐

Bitki örtüsünden yoksun arazilerde verimli üst toprağın rüzgâr ve suyla aşınması ☐☐☐☐☐☐☐

Farkındalık etkinliğinde amaç, süre ve görev dağılımının belirlendiği ilk aşama ☐☐☐☐☐☐☐☐

Orman yangınlarının kısa sürede geniş alanlara yayılmasına yol açan hava olayı ☐☐☐☐☐☐

Aşırı yağışlar sonucunda dere yataklarının taşmasıyla oluşan su baskını afeti ☐☐☐

Ülkemizde erozyonla mücadele ve ağaçlandırma çalışmaları yürüten gönüllü vakıf ☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki iletişim ve uyarı kartını inceleyerek afet sonrasında neden sesli telefon araması yerine kısa mesaj (SMS) kullanılması gerektiğini ve afet çantasındaki düdüğün

